

Paniumu – Nọmbà Kìn-ín-ní

Orí Kọkànlá

Jeff Pippenger

2025-02-25

Fún igbà diẹ sẹyin, a ti n dojuko àfiyèsí wa sí itàn àsírí ti Dániẹlì 11:40, àti ní àwọn ọ̀sẹ̀ tí ó ẹ̀sẹ̀ kojá, Olúwa ti fà àfiyèsí wa sí ẹ̀sẹ̀ 27:

Ọkàn àwọn ọ̀ba méjèjì wọnyí yóò sì wà láti ẹ̀ ibi, wọn yóò sì máa sọ ẹ̀ké níbi tábilì kan náà; sùgbọ̀n kò ní ẹ̀sẹ̀yọ̀rì: nítorí igbẹ̀yìn náà sì yóò wà ní àkókò tí a yàn. Dániẹlì 11:27.

Ní ibèrè, mi ò dájú nípa àwọn kíkún inú ọ̀ràn náà—ìgbà wo ni, níbo ni, àti àwọn ta ni wọn jókòó lẹgbẹ́e tábilì náà, tí wọn n bá ara wọn sọ ẹ̀ké—sùgbọ̀n àwọn ibéèrè wọnyí ti wà lábé àtúnnyèwò báyií. Ní àwọn Sábáàti diẹ̀ tí ó kojá, mo ẹ̀ àwọn àṣiṣe kan bí mo ẹ̀ n sọ láti là àwọn ilà wọnyí já. Síbẹ̀, nípasẹ̀ ohun tí mo gbàgbọ̀ pé ó jẹ̀ itọ̀sọ̀nà ìpèsè Ọlórùn, àwọn ọ̀ṣọ̀kan tí a sojú fún nínú ẹ̀sẹ̀ 13–15, tí Kesarea Filipi jẹ̀ àmi ọ̀ṣọ̀pẹ̀rẹ̀ wọn, bèrè sí í túbọ̀ hàn. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn apá kan sì nílò àtúnṣe síi, mo gbàgbọ̀ pé Oluwa ti gbé ọ̀wọ̀ Rẹ̀ kúrò lórí àwọn ẹ̀sẹ̀ wọnyí láti sí itumọ̀ wọn payá.

Ìmọ̀ yíi di mímọ̀ gbangba lójú mi lésẹ̀kẹ̀sẹ̀ lẹ̀yìn ipadé Zoom ti Sábá ọ̀dún tó kojá. Ní ọ̀sẹ̀ kan ọ̀sẹ̀ kan náà, mo ti ní ìkanra gidigidi nípa ifarapọ̀ pẹ̀kipẹ̀ki àwọn itàn nínú ẹ̀sẹ̀ 10–15. Mo kọ ifiránṣe ọ̀rọ̀ kan, mo sì rán án sí àwọn ènìyàn diẹ̀, ní fifi àwọn èrò mi lélé, mo sì bèèrè láti pín wọn ní irọ̀lẹ̀ ọ̀jọ̀ Ètì. Mo n gbiyànjú láti ẹ̀tò àwọn ọ̀ràn inú àwọn ẹ̀sẹ̀ wọnyí, ní idánilójú pé ohun kan wà níbẹ̀ tó ní ijẹ́pàtáki jinàjina. Ó wà bẹ̀ ènìtòótó, sùgbọ̀n kì í ẹ̀ ohun tí mo kọ̀kọ̀ dábaá. Láika àwọn ọ̀ṣọ̀kan mi sí ní ọ̀sẹ̀ kan àtààbò sẹyin bí mo ti n jàkadì pẹ̀lú ẹ̀sẹ̀ yíi, mo mọ̀ ìpèsè itọ̀sọ̀nà Ọlórùn kan tí mo ti mò tẹ̀lẹ̀. Olúwa n tú idi èdidi òtítọ̀ pàtáki kan, tó jẹ̀ kókó iyè, sílẹ̀. Nígbà tí a bá ti fi apá ènìyàn hàn ní kíkún, tí a sì ti yà á kúrò lẹgbẹ̀, òtítọ̀ náà—èyí tí Kìniún ẹ̀yà Júdá sì sílẹ̀—fi ara rẹ̀ hàn pé ó jinlẹ̀ jù bí mo ti lóye rẹ̀ lọ.

Ẹ̀sẹ̀ Karun-un sí Kẹ̀sàn-án

Putin, gégé bí ọ̀ba guúsù, jọ Ptolemy, ẹ̀ni tí yóò ẹ̀gun nínú ogun Ukraine, ní fifi ẹ̀sẹ̀ 11 ẹ̀. Ní itàn, ọ̀ṣẹ̀gun Ptolemy IV Philopator ní Ogun Raphia ni ó mú ẹ̀sẹ̀ yíi ẹ̀, ó sì jẹ̀ àfihàn ọ̀sẹ̀ ọ̀ṣẹ̀gun Putin tó sùnmo. Àwọn ẹ̀sẹ̀ 5–9 ọ̀làyé itàn kan tí ó sojú-ọ̀sẹ̀ ọ̀ṣẹ̀gun 1,260 ti ijọ̀ pòpò (538–1798) pẹ̀lú ilàna kíkún gan-an. A ti ẹ̀ àyèwò àwọn kùlẹ̀kùlẹ̀ wọnyí leraléra ní igbà tí ó ti kojá, nítorí náà níbi, èmi yóò fi ọ̀kan lára àwọn àmi-ọ̀nà àsọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a mú ẹ̀ nínú ẹ̀sẹ̀ 5–9 hàn, tí a sì tún gbọ̀ iró rẹ̀ nínú àsìkò láti 538 sí 1798.

Àkókò yíi bèrè pẹ̀lú májẹ̀mú kan láàárín ijọ̀ba Ptolemaic ti guúsù àti ijọ̀ba Seleucid ti àrìwá, tí a fi igbẹ̀yàwó múlẹ̀ nígbà tí ọ̀ba guúsù fi omọ̀bìnrin rẹ̀ fún ọ̀ba àrìwá níyàwó. Ọ̀ṣọ̀kan yíi dá àkókò ọ̀dún méje sílẹ̀, èyí tí ó parí nígbà tí ọ̀ba guúsù gbogun ti àrìwá, tí ó mú ọ̀ba àrìwá ní igbẹ̀kùn lọ sí Ejibiti, àti pé ọ̀ba tí a mú ní igbẹ̀kùn náà kú nígbà tí ó ọ̀bú kúrò lórí ẹ̀sin.

Májẹ̀mú Tí A Fọ̀

Ìkọlù náà wáyé láti inú májẹmú tí a ti fọ. Lẹyin tí àkókò ọdún méje náà bèrẹ, ọba àríwá fi aya rẹ àkókò sílẹ kí ó lè fẹ ọmọ ọba obinrin guúsù náà, kí ó sì fi bèẹ mú kí májẹmú náà dúró şinşin. Lẹyin náà, ó kọ aya guúsù náà sílẹ, ó sì tún fi ayaba rẹ àkókò sí ipò rẹ. Èyí mú kí ayaba àkókò náà pa ayaba guúsù náà àti àwọn tí wọn bá a wá, ohun tí ó sì mú ibínú gbígbóná dide nínú ebí ayaba guúsù náà ní Ejibiti.

Pèlú ìmòye àşotẹlẹ, ọdún méje ni a lè rí gégé bí àkókò méjì ti ọdún męta àtààbò, gégé bí a ti fihàn nípa ọdún męta àtààbò şáájú àti lẹyin àgbélébùú, tí wọn jọ şe aşojú ọşẹ náà tí Kristi fi fidí májẹmú múlẹ. A tún mọ ọdún męta àtààbò náà nínú ègún igbà méje tí a mú şe sí orílẹ-èdè àríwá Ísírelì láti ọdún 723 BC títi dé 1798. Igbà méje yẹn ni a pín sí àkókò méjì ti egbẹrún kan ó lé ọgọta ọdún, pèlú 538 gégé bí ibi àárín. Àwọn àpeşere wọnyí ti méje tí a pín sí àkókò méjì ti męta àtààbò kí í şe ohun àilètò; ó jẹ ohun tí a şe pèlú ète.

Nínú ipín ọşẹ náà, Kristi fi májẹmú náà múlẹ; àgbélébùú sì dúró gégé bí àárín, àti nípa bèẹ ó fi hàn pé Kristi tikára rẹ n gbé iránşẹ ihin náà kalẹ fún ọdún męta àtààbò, lẹyin èyí ni àwọn ọmọ-ẹyin Rẹ sì gbé iránşẹ náà kalẹ fún àkókò kan náà. Nínú àwọn àkókò méje tí a dojú kọ ijọba àríwá, 538 pín itàn náà sí àkókò kan nígbà tí èşin àwọn aláinígbòràn tẹ tẹnpìlì mímó àti ogun náà mọlẹ, tí ijọba pópù sí tẹ tẹnpìlì mímó àti ogun náà mọlẹ lẹyin náà fún àkókò kan náà. Nínú àpeşere àşotẹlẹ, “méje” ni a n şáfihàn pèlú męta àtààbò, èyí tí a sì tún n şáfihàn nípa oşù méjilélógójì, ọjọ tàbí ọdún męta àtààbò, egbẹrún kan ó lé ọgófà, egbàá márùn-ún ogún méjì, àti àkókò kan, àwọn àkókò, àti ipín àkókò. Nínú ipè-òye ọrò náà, gbogbo àwọn iye wọnyí lè rọpò ara wọn.

Àdéhùn tí a dá láàárín Ijọba Ptolemy, tí àwọn ọmọ-iran Ptolemy Kííní n şakóşo—eni tí ó jẹ ọkan nínú àwọn jagunjagun Alexander Nlá—tí ó n darí Íjibítì, àti Ijọba Seleucid, tí àwọn ọmọ-iran Seleucus Kííní n şakóşo—eni míràn nínú àwọn jagunjagun Alexander—tí ó n şakóşo apá nlá ti Àárín Gbùngbùn Ìlà Oòrùn, pèlú Síríà, ni ó parí Ogun Síríà Kejì ní ọdún 253 şáájú Kristi. Ogun náà ti bèrẹ ní ọdún méje şáájú, ní 260 şáájú Kristi. Ọdún méje lẹyin tí wọn fidí àdéhùn náà múlẹ ni a şe ẹ ní 246 şáájú Kristi. Ọdún męrinlá, tí a pín sí àkókò ọdún méje méjì. Ìdajì àkókò jẹ ogun, idajì kejì sì jẹ àlàáfíà. Ọdún męrinlá náà bèrẹ pèlú Ogun Síríà Kejì, ó sì parí pèlú Ogun Síríà Keşta. Irú ibámu bèẹ nínú itàn ni a túbò mú hàn gbangba nígbà tí o bá mọ pé a şáfihàn itàn náà nínú eşẹ karùn-ún títi dé eşẹ keşan-án ti orí kọkànlá. Àdéhùn náà àti bí a şe şe ẹ ni ohun tí àwọn eşẹ náà, àti itàn tí ó mú wọn şe, dojú kọ.

Èyí bá işakóşo àşẹ pópù mu láti ọdún 538 sí 1798. Ní ikeyin àkókò náà, Napoleon Bonaparte wo inú àdéhùn pèlú Vatican. Ní fifi irúfin Vatican sí Àdéhùn Tolentino ti ọdún 1797 hàn gégé bí idí, Napoleon rán Gbogbogbo Berthier ní ọdún 1798 láti mú pópù náà ní igbèkùn. Pópù náà kú ní ilẹ Faransé ní ọdún 1799. Àkókò ọdún 1,260 yí ni a şàláyé ní kíkún nínú eşẹ 31–39.

Ìtàn eşẹ 5–9 bá ti eşẹ 31–39 lọ ní ifararò, ní fifi eleşí méjì kalẹ nínú Danieli 11. Àwọn ilà méjèjèjì ní àwọn àmì ọnà wòlfi kan náà pátápátá, tí wọn sì n şáfihàn işisẹpò láàárín àwọn ọba guúsù àti àríwá. Àkókò kọkọkan ni a şapeşere rẹ pèlú ọdún męta àtààbò, tí ó sì parí nípa bí ọba guúsù şe borí, mú ọba àríwá, tí ó sì kọ ọ lọ sí ilẹ guúsù, níbi tí àwọn ọba àríwá méjèjèjì ti kú. Nínú ọràn méjèjèjì, gégé bí ọrò náà ti sọ, ọba guúsù padà pèlú ikógun:

Yòò sì tún mú àwọn olórìṣà wọn, pèlú àwọn ọmọ-aládé wọn, àti pèlú àwọn ohun èlò wọn tí ó níyélórí ti fàdákà àti ti wúrà, lọ sí ìgbèkùn sí Íjíbítì; yòò sì pé ọdún púpọ̀ ju ọba àrìwá lọ. Dániẹ̀lì 11:8.

Fún Ptolemy, èyí jẹ́ iṣúra tí ọba àrìwá ti kó ní ìjìnlẹ̀ tẹ̀lẹ̀; fún Napoleon, ó jẹ́ ọrọ̀ Vatican tí a kó ní ikógun tí a sì mú lọ sí France. Àwọn ilà èrì méjèjì wònyí fi hàn pé ikú ọba àrìwá ni a sàpẹrẹ̀ rẹ̀ nípa sísùbú kúrò lórí ẹ̀ṣin. Nínú Ìfihàn 17, obinrin tí ó gùn ẹranko nàà dúrò fún Ẹ̀ṣọ̀ṣì Kátólíkì:

Nítòrí nàà, ó gbé mi lọ nínú Ẹ̀mí sí aginjù: mo sì rí obinrin kan tí ó jókòó lórí ẹranko kan tí ó sì àwò elése pupa, tí ó kún fún àwọn orúkọ ọ̀rọ̀-òdi sí Ọlórùn, tí ó ní orí méje àti ìwo mewaá. Ìfihàn 17:3.

Ẹranko tí ó gùn lé lórí ni Àjọ̀ Ìṣòkan Àgbáyé. Ìfihàn 17 sàpẹ̀júwe ìmúpadàbòsípò agbára rẹ̀ lẹ̀yìn ọgbé ikú ti ọdún 1798. Gégé bí ijoba kejo, ó tún bèrè sí i jẹ ọba, èyí tí a fi gígùn ẹranko nàà sàpẹrẹ̀:

Obinrin tí ìwọ̀ sì rí yẹn ni ilú òlórí nàà, tí n jòba lórí àwọn ọba ayé. Ìfihàn 17:18.

Ọgbé ikú ti ọdún 1798 ni a ti sàfihàn sáájú nínú ẹ̀ṣe 5–9 nígbà tí ọba àrìwá sùbú kúrò lórí ẹ̀ṣin, ó sì kú. Ilà méjì wònyí nínú Dániẹ̀lì 11 n lọ ní ibámu pèlú ẹ̀ṣe 41–45. Ọ̀fin Ọjọ̀ Àkú ní orílẹ̀-èdè Amérikà, tí a sàmì sí nínú ẹ̀ṣe 41, bèrè ìrìn-ajo ikeyin ti pàápàá lórí ẹranko nàà—àkókò kan tí a fi hàn nínú ilà méjì wònyí. Nígbà tí Ellen White se àkiyèsì pé “púpọ̀ nínú ìtàn” tí a mú se nínú Dániẹ̀lì 11 “yòò tún wáyé,” ẹ̀ṣe 5–9 àti 31–39 bá ẹ̀ṣe 41–45 mu.

Ẹ̀ṣè Kẹ̀rìnlẹ̀lógójì Nìkan

Láti ẹ̀ṣè 31 títí dé 45, ẹ̀ṣè 40 nìkan ló dúrò nítà àkókò àsọtẹ̀lẹ̀ ti ọjọ̀ mẹ̀ta àtààbò. Ó sàfihàn ìtàn aláilẹ̀gbẹ̀ kan nínú idámẹ̀ta ikeyin ti ẹ̀ṣè 45 Dániẹ̀lì. Nínú ẹ̀ṣè 16, ìtàn Róòmù Ọba-ọba aláinìgbòràn sí Ọlórùn n sipayá nípasẹ̀ àwọn alákooso méréin—Pompey, Julius Caesar, Augustus Caesar, àti Tiberius Caesar. Iṣẹ̀gun Augustus ní Ogun Actium ní ọdún 31 Ṣ.K. bèrè ijoba ọdún 360 ti Róòmù Ọba-ọba, ní mímú “àkókò” tí ó wà nínú ẹ̀ṣè 24 se:

Yòò wólé ní àlàáfia, àní sí àwọn ibi tí ó lórò jùlọ̀ ní agbègbè nàà; yòò sì se ohun tí àwọn baba rẹ̀ kò se, tàbí àwọn baba àwọn baba rẹ̀; yòò tú ikógun, àti ije, àti ọrọ̀ ká láàrín wọn: bèè ni yòò gbèrò ète rẹ̀ sí àwọn ibi ààbò olódi, àní fún ìgbà diẹ̀. Danieli 11:24.

Lẹ̀yìn Actium, Róòmù so Ejibiti di ipínlẹ̀ ní ọdún 30 sáájú Kristi. Ọdún mètálẹ̀lógóta [360] lẹ̀yìn nàà, ní ọdún 330, Constantine kó olú-ilú ijoba nàà kúrò ní Róòmù sí Constantinople. “Àkókò” yíi bá a mu ní ti àsọtẹ̀lẹ̀ pèlú ọdún 1,260 ti isàkóso pòpò àti ọdún 7 ti àwọn ẹ̀ṣè 5–9.

Láti ẹ̀ṣè 16, Róòmù Aláse aláimọ̀-òrìṣà n sàkóso títí dé ẹ̀ṣè 30, tí ó kà mọ̀ àdéhùn àwọn Mákábì pèlú Róòmù àti ìran Kristi. Síbẹ̀, àwọn ẹ̀ṣè 16–30 bá àwọn ẹ̀ṣè 31–39 àti 41–45 mu. Nítòrí nàà, nínú àwọn ẹ̀ṣè 30 ikeyin ti Dániẹ̀lì 11, ilà àsọtẹ̀lẹ̀ kan tí ó ní ifararọ̀ hàn gbangba—àfi ní ẹ̀ṣè 40, níbi tí a ti samisi “àkókò ikeyin” ní ọdún 1798 àti 1989.

Pèlú àwọn àyokúró kéékèkè nínú ẹ̀ṣè 2 àti 3—níbi tí eni ikeyin nínú àwọn ààrẹ̀ méjọ̀ ti n yipadà sí isàkóso àwọn ọba mewaá ti Orílẹ̀-Èdè Àpapọ̀—ẹ̀ṣè méjì àkókọ̀ bá ẹ̀ṣè 40 mu, wọn sì n sàfihàn ọ̀fin

Ojò-Àìkú àti iyípadà láti ijòba kẹfà sí ijòba keje àti ijòba kejo. Ẹsẹ 3 àti 4 bá ẹsẹ 45 àti Dániẹli 12:1 mu, wọn sì n ẹ̀sẹ̀júwe idide àti iṣubú ijòba Giriki, ní ifararawé pẹ̀lú idásílẹ̀ àti iparun ipápá nínú àwọn ẹsẹ̀ 41 tí tí dé Dániẹli 12:1. Obinrin náà àti ẹranko tí ó gùn lóri rẹ̀ parí pẹ̀lú àìsì irànlówó, wọn sì fi àkókó àti ikeyin Dániẹli 11 sínú ààlà itàn tí ó wà ní ọ̀de ẹsẹ̀ 40. Alekisándà Nlá jẹ̀ àmì Orílẹ̀-Èdè Àpapọ̀, tí ó n ẹ̀sẹ̀ panságà pẹ̀lú agbèrè Tírè (ọ̀ba àríwá láti ẹsẹ̀ 41 lọ), àwọn tí wọn jọ jẹ̀ ẹranko àti ejò náà.

Ẹsẹ̀ Kẹ̀sàn-án àti Kẹ̀wàá

Ẹsẹ̀ 5–9 parí ní àkókò ikeyin ní ọ̀dún 1798, nígbà tí ẹsẹ̀ 10 sì n samisi ọ̀dún 1989. Nítorí náà, àkókò tó wà láàárín ẹsẹ̀ 9 àti 10—láti 1798 sí 1989—n ẹ̀sẹ̀jú apá tí a ti sí payá nínú ẹsẹ̀ 40, tí ó n bẹ̀rẹ̀ itàn aṣíná rẹ̀. Látòná mírán láti mú un ẹ̀ kedere: ó fẹ̀rẹ̀ jẹ̀ pé gbogbo ẹsẹ̀ nínú Danieli 11 n fi iṣákóso papacy hàn láti 538 sí 1798. Ẹsẹ̀ 40 bo àkókò láti 1798 tí tí dé ọ̀fin Ojò Àìkú ní orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Ẹsẹ̀ 6–9 jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ àkókò papacy, nígbà tí ẹsẹ̀ 10 sì n ẹ̀sẹ̀ àfihàn iṣubú USSR ní 1989 sáájú. Nítorí náà, ẹsẹ̀ 11–15 gùn láti 1989 tí tí dé ọ̀fin Ojò Àìkú, gẹ̀gẹ̀ bí a ti ẹ̀sẹ̀jú rẹ̀ nínú ẹsẹ̀ 16, 31, àti 41.

Ẹsẹ̀ 40 pín sí apá méjì. Apá kiińí, láti ọ̀dún 1798 tí tí dé 1989, bẹ̀rẹ̀, ó sì parí pẹ̀lú “àkókò ikeyin.” Idájí kejì bẹ̀rẹ̀ ní 1989, níbi tí apá kiińí ti parí. Ẹsẹ̀ 1 àti 2 ẹ̀sẹ̀ idánimò àtòpò àwọn ààrẹ̀ tí ó bẹ̀rẹ̀ ní 1989, tí ó bá apá kejì ẹsẹ̀ 40 mu. Ẹsẹ̀ 11 samisi ibẹ̀rẹ̀ ogun Ukraine ní 2014, nígbà tí ẹsẹ̀ 12 ẹ̀sẹ̀ àfihàn àwọn àbájáde tí ọ̀ba guúsù tí ó ẹ̀gun mú wá sórí ara rẹ̀. Ẹsẹ̀ 13 sún mọ̀ ìmúṣe, sùgbón níbi a ẹ̀sẹ̀ àkíyèsí pé ẹsẹ̀ 11 wà nínú apá kejì ẹsẹ̀ 40—lẹ̀yìn 1989, sùgbón kí ọ̀fin Ojò Àìkú tó dé (ẹsẹ̀ 41).

Àwọn ẹsẹ̀ 13–15 tọ̀ka sí Ogun Panium ní ọ̀dún 200 Ş.K., ọ̀dún tí Róòmù aláìsìn bẹ̀rẹ̀ sí í ní ipa lóri ọ̀ràn aráyé, ní ibáṣepò pẹ̀lú ogun náà. Níwòn bí ó ti ẹ̀sẹ̀ pé sáájú iwọ̀lé Pompey sí Jerúsálẹ̀mù nínú ẹsẹ̀ 16, ó pèsè ẹ̀rí itàn tí n dá ẹsẹ̀ 41 mọ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀fin Ojò Àìkú ní orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà.

Gbogbo ilà àṣotẹ̀lẹ̀ àti ìmúṣe rẹ̀ nínú itàn nínú Dániẹli 11 wà yálà láàárín itàn ẹsẹ̀ 40 (1798 sí ọ̀fin Ojò Ẹ̀sinmi) tàbí láti ẹsẹ̀ 41 sí Dániẹli 12:1. Nínú àwọn ẹsẹ̀ mẹ̀rindínláádòrin náà, ẹsẹ̀ 1, 2, 7–15, àti 40—tí wọn jẹ̀ méjìlálá lápapọ̀—ni wọn bá ilà àkókò ẹsẹ̀ 40 mu nígbà tí a bá tẹ̀ ilà lé ilà. Ẹsẹ̀ 40 pín sí apá méjì ní 1989. Ẹsẹ̀ 1, 2, àti 10–15 bá apá kejì rẹ̀ mu. Ẹsẹ̀ 1 àti 2 tọ̀pasẹ̀ ilà àwọn ààrẹ̀ nínú itàn ẹranko ilẹ̀, nígbà tí ẹsẹ̀ 10–15 ẹ̀sẹ̀ àfihàn ogun aṣojú mẹ̀ta tí ọ̀ba àríwá (agbára papal) dá sílẹ̀ láti 1989 sí ọ̀fin Ojò Ẹ̀sinmi. Àwọn ogun aṣojú mẹ̀ta náà bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, tí a fi mọ̀ ó nínú ẹsẹ̀ 40 gẹ̀gẹ̀ bí “kẹ̀kẹ̀-ogun, ọ̀kò ojú omi àti àwọn ẹ̀lẹ̀sin.”

A ó tẹ̀sìwájú nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.